
Minneord

OSS IMELLOM

JAHN M. NESLAND

BJØRN RISBERG

AASMUND BERNER

LARS RODE

Sixten Franzén, født 26.11. 1919 i Sverige, døde 15.3. 2008, 88 år gammel. Vi på Radiumhospitalet har mistet en av våre mest verdifulle medarbeidere. Sixten Franzén begynte sin karriere som hematolog i 1949 på Radiumhemmet i Stockholm og ble spesialist i klinisk onkologi. Hans altomfattende interesse for sine pasienters ve og vel preget ham hele livet og gjorde at han raskt tilegnet seg kompetanse som klinisk cytolog. For å hjelpe pasientene utviklet han tidlig i 1950-årene finnålsaspiratoren, som gjorde det mulig å diagnostisere kreftceller uten å ta biopsi.

Sixten Franzén ble i 1981 professor i klinisk cytologi ved Karolinska Sjukhuset. Fordi han ikke hadde formell utdanning i patologi, møtte han mye motstand i fagmiljøet, som beskrev hans forskning som «pseudoscience». Historien har senere vist at Sixtens forskning i aller høyeste grad var vitenskap av særdeles høy kvalitet. Under Sixten Franzén fikk Karolinska Sjukhuset internasjonalt ry som kompetansesenter for «finnåls cytologisk» diagnostikk. Metoden er senere i amerikansk faglitteratur blitt kalt den «skandinaviske punksjonsmetode». Mange internasjonale kapasiteter innen kreftdiagnostikk besøkte Sixten i Stockholm, slik fikk hans finnåls punksjonsmetode innpass både i Europa og i USA.

Etter å ha nådd aldergrensen på 65 år flyttet han til Radiumhospitalet, der han arbeidet som overlege ved Patologiklinikken i hele 12 år. Nesten alle som kom i nærheten av Sixten Franzén ble preget av hans entusiasme og sjarm kombinert med faglig dyktighet. Han var et oppkomme av ideer, og grep ivrig tak i nye metoder som han mente kunne være til nytte i kreftdiagnostikken. I det daglige arbeidet hadde han en utpreget antibyråkratisk legning som gjorde at ingen formelle hindringer stoppet ham i hans virke for kreftpasientene. Han passet derfor godt inn i Radiumhospitalets utradisjonelle kultur, der pasienten står i sentrum. Ofte fikk direktør Jan Vincents Johannessen uformelle besøk av Sixten. Det var jo alltid noe som kunne forbedres.

Vi, som var hans yngre kolleger, hadde ofte vanskeligheter med å holde samme tempo som Sixten. Han småsprang i sykehuskorridorene med nålen i den ene hånden og pasientjournalen i den andre, gjerne med pasienten på slep. I 1991 ble Sixten valgt til «årets medarbeider». Han var en anerkjent og respektert foreleser ved de fleste læresteder i Europa og USA. I 2006 fikk han på Patologiklinikkens årlige Montebello-konferanse høyst fortjent utmerkelsen Papanicolaou Society Award for «outstanding contribution in the practice and teaching of FNA».

På vegne av kollegene ved Radiumhospitalet

Publisert: 1. mai 2008. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 7. juli 2026.